

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Gradbena M. 7, I. et. Telefon št. 77.

Izhaja vsako soboto.

Inserati se računajo po velikosti. Cene so navedene v oglasnem delu.

Mesečna naročnina: za tuzemstvo 6 Din, za inozemstvo 8 Din.

Naša kriza.

Da se nahaja naša država v stalni krizi, o tem menda ne dvomi danes niti najgorenejši pristaš sedanje vladne politike. In čeprav se sedanja vlada formalno ne nahaja v krizi, dasi je z drugimi besedami dobila pri zadnjih volitvah formalno večino poslanskih mandatov, je vendar vsakomur jasno, da je pri tako majhni razliki med mandati vladne formalne večine in mandati opozicije resno, trajno ustvarjajoče delo izključeno. Da pa za formalno večino vladnih mandatov ne stoji tudi večina naroda, to je razvidno iz števila kroglic, oddanih proti njej, ki presega za stotisoče število, ki je bilo oddano za njo. In lahko mirno trdimo, da se nahaja naša država še vedno v oni krizi, ki se je pričela s sprejetjem Vidovdanske ustave in da se z njo vred nahaja v resnici v krizi tudi današnja vlada.

Vladne krize, ki nastopajo v parlamentarnih državah, morejo imeti različne povode. Ali izhajajo iz neposrednih nezaupnic, ki jih izrekajo parlamenti vladam radi neuspešnega delovanja ali pa tudi iz osebnih momentov, kadar se ministrska skupina razdere vsled posameznih osebnosti. Naša trajna državna in z njo vred dejanska vladna kriza ne očituje niti prvih niti drugih razlogov. Gre za resnejše vzroke, kakor je nezaupnica parlamenta ali pa osebna nesporazumljenja med posameznimi člani vlade. Vzroki so državno-politične narave in ker so ti vzroki stalni in neizpremenjeni že od sprejetja Vidovdanske ustave, moramo imenovati to krizo eno najpogostejših, kar jih mora zadeti mlado državno tvorbo.

Poglejmo, v čem tiči politični temelj sedanje državne krize. Nositelj dosedanje ustavne, notranje in gospodarsko-socialne politike v naši državi je bila skoro izključno demokratska, po njenem razkolu samostojna demokratska stranka. Svojemu političnemu delovanju je postavila vrhovno načelo narodnega in kulturnega edinstva, katero smatra za temelj močnega državnega razvoja jugoslovanskega naroda. Izhaja pri tem iz bojazni, da bi se v državi ne razvila v še večji meri dosedanje narodne, ali če hočete, plemenske razlike, kakršne očitujejo posamezni deli našega državnega prebivalstva. V tem oziru se je postavila odločno po robu političnim tendencam, ki so se pojavile na Hrvaškem. V Sloveniji pa je zagovarjala in zagovarja tako upravno in kulturno politiko, ki naj izbrže čimprej samostalno veljavo slovenskega jezika in kulture. To svojo politiko je bila demokratska stranka uspešno voditi tako daleč, da je izglasovala Vidovdansko ustavo, s katero je menila ugonobiti razlike med posameznimi deli državnega prebivalstva.

Demokratska stranka in njeni sledniki in pomagali pa je bila pri celi svoji politiki pozabila in še vedno pozablja na osnovne sile, ki morejo izvesti edinstvo naroda in kulture. Zmota obstoja

v tem, da smatra narodno-plemenske razlike in kulturne diference za take socialne formacije, ki se dajo odpraviti potom enostavnih dekretov in ustavnih določil, potom političnega nasilja in oblastvene razdelitve. Ona je pozabila na osnovno funkcijo, ki jo ima v socialnem življenju soglasje, mirni sporazum in bratska skupnost. Ustavna, dekretalna določila so onemoglo sredstvo tam, kjer se določen državni narod politično in tuševno tako razcepi, da nastopa kot vodilna črta javnega nenejnega mržnja in sovraštva proti vladnim ukrepom, proti državnemu aparatu, proti državi sami. Edino tedaj, če bi uspeli zagovorniki in poborniki ideje popolnega kulturnega — ne samo političnega — narodnega edinstva potegniti za sabo narod, kateremu so poizkušali vsiliti svoje strankarske nazore o državi ureditvi, o narodnem in kulturnem edinstvu, bi se moglo govoriti, da so bili in da so dejansko državotvorni, da so gradili in da grede v bodočnost. Toda njihova notranja politika, njih upravna korupcija, njihova gospodarska in socialna politika pa je zaslja na taka pola, da je danes odločna večina hrvaškega in slovenskega, pa tudi srbskega naroda proti njeni politiki. To so jasno pokazale številke zadnjih volitev.

Rezultati se ne bodo spremenili niti v bodoče. Verjetno je, da se bodo za one, ki hočejo vladati za vsako ceno in za vsako ceno prodreti s svojimi idejami, še poslabšali. Če bi pa prišlo do volitev, pri katerih bi bila moč v rokah onih, ki so danes v opoziciji, pri katerih bi bilo vsakršno nasilje proti sedanji opozicionalnemu voličem izključeno, potem bi današnja opozicija nedvomno ne odnesla samo formalne večine, temveč bi postala njena dejanska premoč v narodu tako silna, da bi bila možnost pozitivnega dela politikom sporazuma za dalj časa zagotovljena in bi bilo upravičeno upanje, da država že enkrat premagala latentno krizo, v kateri se nahaja skoro od svojega poroda sem.

Kot vedno, stojimo mi tudi sedaj na strani onih, ki hočejo, da zavlada narodna volja kot vrhovno načelo našega parlamentarnega, vladnega in državnega življenja. Brez upoštevanja tega načela ni mogoče stvoriti enotne Jugoslavije, niti narodno enotne, še manj pa kulturne. Močna država, narodno edinstvo in skupni kulturni tip jugoslovanstva je ustvarljiv samo s pristankom naroda samega, to se pravi njegove eminentne večine. Šele kadar se bodo sporazumeli o osnovnih praveh naše državne politike Srbi, Hrvati in Slovenci, šele tedaj bodo postavljeni trajni temelji našemu skupnemu državnemu, narodnemu in kulturnemu življenju, tedaj šele se bo ta trojna skupnost začela udelejevati, ker bo temeljila na javnem soglasju vseh delov prizadetega državnega naroda. Dokler pa ne pride do tega, je trajna državna kriza neizogibna.

Drugače seveda je negotovo dobro in dolgo življenje v državni službi. Jugoslavija se čudno giblje. Premika se kakor rak-sedmorak nazaj, v stran od demokracije in naukov liberalizma. Zato pri nas ne velja več Krekovo geslo: »Najspodobnejši napredek temveč ploskalci v ospredje!« Ne zna pa vsako dobro ploskati. Pravijo, da so za tako delo sposobni zlasti ljudje z velikimi rokami in malo dušo. Ako nimaš teh sposobnosti, se trudiš zaman priti v krog onih, ki se jim dobro godi v državni službi. Vendar pa moreš saj osiveti pri skromnem zaslužku, ako se vzdržiš vsake nepovoljne kritike merodajnih faktorjev.

Govoriti pa, ako imaš male roke in veliko dušo! Tedaj ne spadaš v današnji dob v državno službo. Če te je pa že nemila usoda privedla v te kroge, ti jamčim, da se ne boš pri najboljši kvalifikaciji postal v svoji stroki. »Kdor n z nam, je proti nam; ta klic ti doni kakor memento mori nasproti dan na dan. Ker imaš premale roke, ne moreš glasno ploskati, pa tudi ne jemati izrednih dobrin činovniškega zakona. Ker imaš veliko dušo, sočustvuješ s svojimi tovariši in bi jim rad brez izjeme izboljšal položaj. Zlasti pa se ti gabi plezanje po tujih hrblih. Pripravi si kovčeg za pot! Izberi si drug poklic, da se razmere ne presenetijo! Poklicni ploskalci imajo tudi velike uhle. Zato slišijo vsako rahlo mrmranje in vsako nepovoljno opazko. Skladaj, prijatelj, ter pojdi!

Drugače boš prej ali slej moral iti. Uradniški zakon ima tudi ostre kavlje, ki

se neopreznemu zaderejo globoko v meso in kite. Tak kavelj je n. pr. § 234, ki govori o stalnosti uslužbenca. Nič manj ni nevaren § 71, ki se peča s premeštvami iz »neizogibne službene potrebe«. Državo stane sicer zadnji kavelj ogromne vsote, ker je treba stroške za selitev povrniti. Toda Jugoslavija je bogata država. V te svrhe ne manjka denarja. Neizogibnost pa se utemeljuje po gotovih političnih klubih nekakotako: A. je kandidiral, recimo, na Korošči listi proti edino zvečičevnemu »Narodnemu bloku«. Ta 9. je eo ipso »protidržaven element«. Ako je uradnik, se mora odpuštili ali, če je še količkaj upanja, da bi se znal poboljšati, saj premeštviti. Navodila se dajo v tem smislu merodajnim činiteljem, ki povzročijo potrebo. Tako se uničujejo družine, ker se razdružujejo i. dr. Omenjeni primer pa ne velja le za Koroščevo listo, temveč tudi za vsako drugo, razne liste »Narodnega bloka«, in še za nebroj drugih slučajev.

Jugoslavija je, oprostite, čudna tvorba! Venomer se suče z zemljo naprej, rodit pa mesto levov miši. Lev ni krvoloten, ni maševalen, ni zavraten, ni zahrbljen. Lev je plemenita žival. Njegove oči so uprte v daljavo, da si izberejo plen vreden kralja živali. Jugoslavija nima političnih levov, zlasti pa je borna Slovenija. Same miši rodijo, venomer, majhne, prilikave, krvolotne, vedno lačne miši, ki ne prizanašajo niti lastnim bratom, se množijo neznansko naglo ter ogrožajo z bridkimi glodaji danes že skoro vse pridobitve ujedinjenja. —

Vprašanje javnih nameščencev.

Zadnje tri mesece je bilo v vladnem časopisu veliko govora o javnih nameščencih. Davidovičeva vlada je obnovila komisije, ki naj pripravijo revizijo zakonov o javnih nameščencih in železničarjih. S padcem vlade je delo teh komisij prestalo oziroma ni več bilo aktualno. Slovenski vladni časopisi, predvsem »Jutro«, so sicer z emfazo povdarjali, da se dela na reviziji in da bodo oni revizijo izvedli, vendar je za vsakogar bilo jasno, da so to samo besede, ker je Centralni savez napovedani kongres v Ljubljani moral odpovedati.

Ta preložitve letnega kongresa v Ljubljani ni prišla toliko do izraza med volilno borbo, ker so bile pač druge parole in je vodstvo Saveza molčalo. Tem večji pa je bil odpor med članstvom stanovskih organizacij javnih nameščencev na znotraj. To je dalo tudi povod za slovensko glasilo zveze javnih nameščencev »Naš Glas«, da je povedalo svoje mnenje, sicer skomno, a vendar precej jasno.

»Jutro« pa je dne 24. februarja 1925. prineslo uvodnik, na katerega ne smemo molčati. Abstrahiramo od dejstva, da je ta uvodnik zagledal beli dan ravno na pustni terek. Je to stvar okusa! V tem uvodniku se postavi »Jutro« na stališče, da je »Naš Glas« v volilni kampanji prinašal defetistične članke in s tem delal proti Narodnemu bloku. Na koncu predzadnjega odstavka pa piše »Jutro« med drugim, da so stranke Narodnega bloka od slovenskega in hrvaškega uradništva bile... »naravnost brskirane in odbite od njega in vsled tega avtomatski primorane skrbeti mesto za vse, vsaj za svoje somišljenike.

Ne bomo ne polemizirali ne napadali ali opravičevali, a povedati moramo svoje mnenje. Javni nameščenci in železničarji vseh kategorij izveženi nekoliko izvoljenec so dejanski v naši državi tako plačani, da je človeka sram o tem govoriti. Vlade so tem državnim uslužbencem dolžne že poldrugo leto razlike na plači po zakonu za 6 mesecev. Vsa skrb raznih vlad v naši državi za javne nameščence je dokumentirana že v tem dejstvu. Navedemo še samo par drugih primerov in sicer stanovanjske razmere, prevedba na novi zakon, pokojnine in draginjske doklade, premeštvite brez vsake stvarne podlage, upokojenja itd. Ne pomagajo niti izgovori, da sedaj dnevno stoji v raznih ministrstvih v Beogradu na stotine prosilcev za državno službo. Ja, so prosilci, — a to so partizanski »hortiči«, ki zahtevajo sedaj likvidacijo in honoriranje obljub pred volitvami. Ako se najde kdo v naši državi, ki se sklicuje na te prosilce, da bi udaril po uradništvu, ki je baje to zopet stvar okusa, pomeni pa popolno nepojmovanje države in naroda. Javni nameščence bodisi ktere koli kategorije je za to tuka, da vrši svojo službo po zakonu za državo, za narod, ne pa za kako stranko. Pravica za vse in vsakogar! To je osnovno načelo uprave vsake države, ki hoče imeti poštene in zadovoljne državljane.

To smo hoteli ugotoviti, da smo si na jasnem o pojmovanju državne uprave v današnjih vladnih krogih. Prepričani smo, da bodo slovensko in hrvaško uradništvo ostalo zvesto samemu sebi in svoji izvršeni nalogi. — delati za svoj lasten narod in državo po zakonih tudi proti volji partizanskih mogotcev.

Izseljevanje.

Vse dobe človeške zgodovine nam kažejo iste izgledé, kako države naraščajo, se večajo na škodo slabejših in tekmujejo v prosti medsebojni konkurenci za premoč. Kar se je godilo pred več tisoč leti, prav isto se godi danes, le da se je forma dogajanja nekoliko predrugačila.

Najnovjša doba se kaže v znamenju boja med vodilnimi državami sveta — če odštejemo borbe in napetosti med manjšimi in srednjevelikimi državami. Pri tem je smoter politike v imperikalizmu, ki teži za obvladanjem vedno novih zemelj v izvenevropskem svetu. Te dežele tvorijo cilj kapitalizmu, ki jih skuša gospodarsko izrabiti in hkratu tudi cilj ljudstvu samemu, kateremu je v domovini postalo premalo prostora in ki si hoče z izseljevanjem zboljšati svoje življenske pogoje.

Ti dve tendenci opazujemo v vseh dobah. Vzpričo kapitalistične uredbe današnjih držav se prva uveljavlja izrazitejša in brezobzirnejša, toda druga ni nič manj ukoreninjena, raje še elementarnejša. Ravno njej narodi, ki mislijo na svojo bodočnost, posvečajo mnogo pozornosti.

V tem oziru so izmed evropskih narodov najbolj srečni Angleži. Oni imajo po vsem svetu dežele, ki jih ne le gospodarsko izkoriščajo, marveč kamor se ves previšek angleškega prebivalstva izseljuje in si pri tem najde celo najtežje življenske pogoje. Kanada, Avstralija, Južna Afrika, Nova Zelandija morejo sprejeti milijone izseljencev. Vrh tega si je angleška rasa ustvarila v severoameriški Uniji svoj drugi dom in tam se množi in veča leto za letom s priseljenci vseh evropskih narodov. Tako se angleška rasa stalno množi in prehitava vse druge narode.

Nemci, kot temeljiti in sistematični nacionalni politiki, so hoteli prekiniti to relativno nazadovanje. Zato so začeli propagirati s parolo, naj bi se nemški izseljenci naseljevali po smotrenem načrtu v čim kompaktnem ozemlju južne Amerike, kjer bi mogli s časom izpodrinati latinsko raso in tako pripraviti tla narodno-politični osvoboditvi južnega dela velikega kontinenta. Misel je drzna, a je našla vnete propagatorje, ki so upali v njeno uresničenje, seveda in trdni veri v nemško nepremagljivost. Danes so slični nemški načrti odstavljene z dnevnega reda.

Mi Slovani smo po velikem delu že dokaj gosto naseljeni, iz naših dežel so odšli že mnogi stotisoči iz rodne grude in mnogi njih so se izgubili v tujih narodih. Tudi med nami so se oglašali skrbeči glasovi ter skušali zavreči ali celo prepričati pogubno izseljevanje. Pred svetovno vojno pač popolnoma brezuspešno. Južni in severni Slovani smo izgubljali na ta način vsako leto tisoče in tisoče od svojih že itak malih narodov. Ustanovitev lastnih narodnih držav je sicer za nekaj časa izseljevanje ustavila, ker je politična in vsaj deloma ekonomska svoboda konsumirala mnogo več ljudskih sil, nego doslej. Toda ker izkazujemo južni in severni Slovani že sedaj prilično gosto obljudenost, trajne težnje na izseljevanju vendarle ne bo mogoče odpraviti, kar kaže posebno pri nas v Sloveniji že sedaj močno izseljevanje delavskih sil na Francosko. V nepredaljni dobi pa se bo pojavila nedvomno z mnogo večjo vohemenco. Ali jo moremo uravnati v svojo nacionalno korist?

Na svoje lastne državno-politične kolonije južni in severni Slovani pač ne bomo mogli misliti. Manjkajo nam za to vsi predpogoji. Ozreti se bomo morali na oni slovanski narod, ki je edini v stanu, da izvrši velike slovanske narodne misije, to je na Ruse. Rusija ima v svoji oblasti ozemlja, kjer je prostora še za mnoge milijone novih uaseljencev, kjer je še mogoče sijajen gospodarski razvoj. Sem spada vsa srednja Azija, kamor je doslej Rusija pošiljala leto za letom ogromne množine svojega ljudskega prirastka. In v tem oziru se ruski narod lahko primerja z angleškimi: narodne sile so mu vsled izseljevanja ne slabšajo, oziroma manjšajo, marveč rasto in se krepe.

Če se posreči uravnati težnjo na izseljevanju tudi ostalih manjših slovanskih narodov v isto smer, bi pomenilo to ustvarjanje ene izmed zelo važnih osnov večje in trajnejše bodočnosti slovanskega razmaha.

Politični potpourri.

Sele bolnik ve ceniti zdravje. Sele doba samovolje rodi v zatiranih hrepenenje po dobrinah zakona. Zakoni so dobri ali slabi, napredni ali nazadnjaški. Slabi zakoni so veliko zlo, ker delijo krivične slobodščine. Še večje zlo pa je brezakornost. Medtem, ko določa zakon točno dopustne meje kritike in dela, jih ne vidimo v dobi samovolje nikjer. Tako dobo preživljamo danes v Jugoslaviji. Quius regio, illius iudicio. Drugače postopajo politični satrapi s svojimi nasprotniki v Zagrebu, drugače v Beogradu, drugače na Sušaku, drugače v južni Srbiji, drugače v Šumadiji i. dr. Čimdalje bolj pa se uveljavljajo običaji tudi pri nas v Sloveniji, kjer smo bili do nedavno tega še precej za vetro.

Imamo zakone, dobre in slabe, napredne in nazadnjaške. Toda po teh zakonih sodijo danes le še neodvisna sodišča, ako se jim da prilika. Ker pa sodijo sodniki po svojih vesti in ne upoštevajo migljajev od zgoraj, zato se pravdoče sodnje v mnogih slučajih prezira, zato stremijo gotovi krogi za tem, da bi zlonilni odpor sodišč z ukinjnjem sodnikov neodvisnosti. Gorje državi, ako uspe nakana!

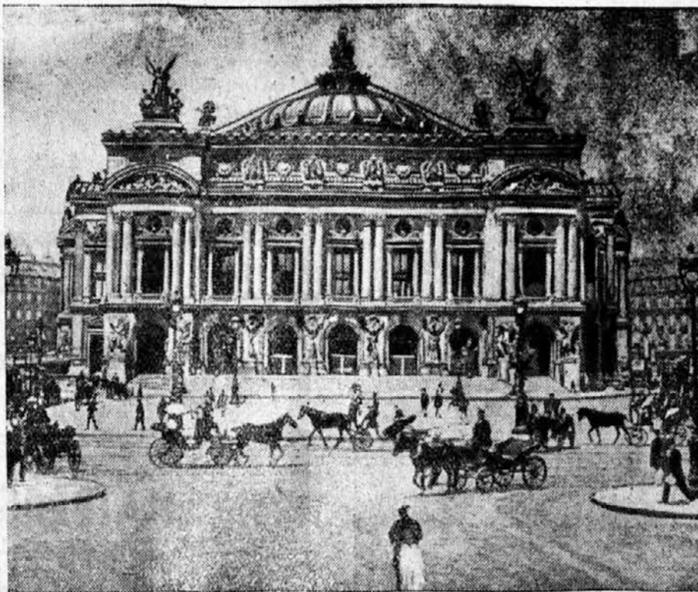
»Teško, bratje, je življenje,« ali pa lahko, kakor se ga vze, celo gotovim uradnikom tudi v Sloveniji. Takih, ki plezajo po ramah svojih tovarišev navzgor, sicer ne manjka nikjer. Zlasti pa jim cvete pšenica pri nas. Slovenija ima dobrih upravnih

moči s primerno oceno v izobilju. Toda iz strankarskih ozirov so uporabnejši mlajši. Takole kak starina z ustaljenimi nazori upravlja vestno svoje delo ne oziraje se ne na levo, ne na desno. Drugače mlajši. Ta pograbi v dobi splošne uradniške bede raje priliko, da se povzpne v višja področja uradniške lestvice. Mladi ljudje imajo vohče prožne ude in znajo dobro plezati in še vse bolje skakati. Ogromen saltomortale in kar po tri- štiri skupine ležijo na mah za smehljajočim se akrobatom.

Kar velja za upravne uradnike, velja tudi za druge, čeravno v bolj skromni meri. Časovno napredovanje je sitna stvar. Živeti po tri- štiri leta v isti skupini z isto plačo ne ugaja vsakemu. Toda v sreči kaže uradniški zakon tu pa tam presledke, ki se dajo porabiti, dokler je človek še mlad in prožen. Težko se je sicer stiščati skozi tako luknjico, toda izplača se pa le. Saj za nekoliko mesecev se pride pred drugimi na cilj.

Vse to pa tudi v Sloveniji ni mogoče dočeti morda z izrednimi zaslugami za svojo stroko. To je precej postranska stvar. Glavno pa je ploskanje. Ploskati je treba pri vsaki priliki, ki se nudi glavnim političnim igralcem. Te je treba hvaliti na vsa usta, vsikdar in povsod. Stori to in jamčim ti, da se ti bo dobro godilo na zemlji ter boš dolgo živel v državni službi!

Velika opera v Parizu

je najkrasnejša stavba v Evropi. Letos je minulo 50 let od kar je bila zgrajena impozantna stavba, ki se odlikuje po svoji posebni arhitekturi in razkošni notranjosti. Veliko opero v Parizu je zgradil Charles Garnier.

Politični položaj

Vladne stranke kot opozicija se pripravljajo na zasedanje narodne skupščine. Na sejah ministrskega sveta je vlada izdelala delovni program, ki je že bil tudi v javnosti objavljen. Kandidat za predsednika narodne skupščine je določen Jovanović. Kandidatura Jovanovića sicer zadeva na nasprotnike med delom radikalov in med samostojnimi demokrati, iz vzrokov, ker je Jovanović še vedno v zvezi s opozicijskimi strankami. Po dosedaj znanih vestih iz Beograda bo pa kandidatura Ljube Jovanovića navzlic nasprotstev obveljala.

Posebno samostojno demokrasko časopisje venomer trdi, da je nacionalni blok popolnoma solidaren in enoten. Ravno to preglasno zatrjevanje pa vzbuja sumnjo, da so se med radikali in samostojnimi demokrati pojavila stara nesoglasja, ki groze, da se razbije nacionalni blok. Sicer o razbitju nacionalnega bloka tekem prihodnjih mesecev še ni misliti in je krizo pričakovati z jesenskim zasedanjem narodne skupščine.

Naravno je, da se vladni stranki ne nahajata v najprijetnejšem položaju. S parimi glasovi večine ni mogoče misliti na trajno vladanje. Situacija za vladno večino je tem bolj neugodna, ker v vladni zastopana večina Hrvatov in Slovencev, ki so v opoziciji. Dejstvo pa, da so v ogromni večini Hrvati in Slovenci v najstrožji opoziciji proti današnjemu režimu, pa gotovo tehtno otežkuje notranje politično situacijo, ki stremi za razčiščenjem državno-pravnih sporov.

Nezadržnost današnje vladne večine se prav posebno zavedajo radikali. Znano je, da imajo razni ugledni člani radikalne stranke ozke vezi s predstavniki raznih opozicijskih skupin. Na vse strani se sondira teren, kako bi se moglo najti soglasje. Radikali pri dosežanju še neoficijelnih razgovorih odkrito izjavljajo, da jim bi ne bilo prav nič težko pretrgati vsake vezi s samostojnimi demokrati. Radikali delajo tudi samostojne demokrate odgovorne za teror, ki se izvaja v naši državi.

Opozicija je izdelala komunikacije, ki ga priobčujemo na drugem mestu. Komunikacije ne potrebuje nobenega komentara, ker že po svoji vsebini pove, da je opozicija odločena voditi najodločnejšo borbo proti sedanjemu vladu. Opozicija bo počakala, kakšno stališče zavzame vladna večina pri verifikaciji mandatov. Če bo vladna večina odklonila verifikacijo dela opozicijskih mandatov, je pričakovati, da se bo vsa opozicija abstinentirala iz narodne skupščine. Za slučaj, da bi bila opozicija primorana napraviti ta odločilni korak, je delaznost narodne skupščine zapečatena.

Inozemstvo, ne izvzemši prijateljske države skrajno neugodno motre današnjo politično situacijo v naši državi. Inozemstvo se skoraj soglasno izreka proti današnjemu režimu in obsoja metode vladnih strank, s katerimi nastopajo proti opoziciji. Današnja vladna večina ni le izolirana doma, ampak tudi v tujini.

KOMUNIKE »NARODNEGA BLOKA«.

Zastopniki strank narodnega sporazuma so na sejah 23., 24. in 25. februarja 1925 sklenili sledeče: 1. Zastopniki sporazumnih strank ugotavljajo, da so njihove stranke

odobriše politiko narodnega sporazuma in da so izvoljeni pri teh volitvah z izrečnim mandatom, da do konca izvedejo to politiko. 2. Da so se stranke, iz katerih je sestavljena današnja vlada, po načinu, na kateri so izpeljale volitve, izključile za sedaj iz vsakega sodelovanja v dovršitev narodnega sporazuma. Sporazumne stranke niso mogle v današnje sestavljenem parlamentu niti posamezno niti skupno iti v nobeno kombinacijo s edanjim radikalnim klubom kot celoto, ker so poslanci tega kluba za parolo proti sporazuma še vedno radi tega, ker sporazumne stranke ne marajo in ne smejo v nobeni obliki sankcionirati takega načina vršitev volitev, ker bi to značilo za bodočnost, da so vsa jamstva za pravo in red v naši državi iluzorna. 3. Da je kljub vsem nasiljem, pritiskom in potvorbam, že danes jasno, da je večina ljudstva za politiko sporazuma in da bi pri svobodnih volitvah prišlo tudi formalno do najsičajnejšega in najpopolnejšega izraza. 4. Da so sporazumne stranke z ozirom na vsa pooblastila dolžne še bolj odločno nadaljevati dela za dovršitev sporazuma.

Potem, ko so pretresali vsa nadaljnja vprašanja, ko se je ugotovilo popolno soglasje v vseh teh vprašanjih, potem ko so v posebnem načrtu določili glavne točke skupnega programa, je bilo sklenjeno, da združene stranke sestavijo stalno politično zajednico pod imenom »Blok narodnega sporazuma in ljudske birokracije, čigar organi bodo predstavniki, ožji in širši izvrševalni odbor in plenarne seje narodnih poslancev bloka.

Zastopniki strank bloka narodnega sporazuma ugotavljajo, da vlada protistavno in protizakonito drži v zaporu izvoljene narodne poslance, če tudi bi jih morala oblast po izrečnih določbah člena 81. ustave in člena 108. poslovnika za narodno skupščino pustiti na svobodo, čim so bili izvoljeni za narodne poslance. Razlog za to odredbo ustave in zakona je ravno ta, da ne dopusti, da bi nevestna vlada zapirajoč narodne poslance v število, ki ji je potrebno, vplivala na sestavo verifikacijskega odbora in s tem na definitivno sestavo narodne skupščine.

Zastopniki Bloka narodnega sporazuma ugotavljajo, da je tako postopanje brez vsake zakonske podlage in valed tega čisto nasilje, in izjavljajo, da bodo sporazumne stranke v slučaju, če bi vladno nasilje preprečilo izvolitev, čeprav samo enega narodnega poslance da ne bi mogli priti na sejo narodne skupščine, podvzeli najenergičnejše ukrepe, da preprečijo ustvaritev takega usodepolnega precedenta.

SSJ IN BRATSKI SPORAZUM.

»Socialist« prinaša svoje neslane nazore o politiki bratskega sporazuma in o voditeljih onih strank opozicije, ki so za ta sporazum. Kakor skoro ob vsaki priliki, tako so zlasti v tem vprašanju gospodje ruderči socialisti pokazali svoje brezmežno demagoštvo v vsej nagoti. O stvari sami nimajo ali nočejo imeti pojma. Misel sporazuma je pri tej gospodi borba za korita. Kakor so pač oni navajeni. V kristolovstvu imajo pač skušnjo. Poglejmo samo na razne Kristane, Prepeluhe in druge, kam so zajadrali in prijadrali. Prav v istih vodah pa jadrajo tudi sedanji voditelji SSJ z dr. Korunom na čelu. Zato jim je idealna misel bratskega sporazuma »lov za koritarstvom«, med tem ko ves svet vé in je prepričan o tem, da leži rešitev naše notranje državne konsolidacije edinole v izvedbi ideje bratskega sporazuma. Vsakomur je to jasno, le gotovim voditeljem naših socialnih demokratov ne.

Razkol med komunisti na Češkem.

Vsa češka politična javnost stoji te dni pod utisom boja ki se je pričel med tamošnjimi komunisti. Uspoštovati je treba dejstvo, da je komunistična stranka v Češkoslovaški zelo dobro organizirana in predstavlja med komunisti izven Rusije najboljšo organizirano stranko. Tudi glede taktike so češki komunisti znali obdržati posebno smer. To je bil tudi vzrok, da so zadnji dve leti sistematsko pridobivali na pristaših iz vrst socialne demokracije. Interesantno je tudi to, da so med delavstvom nastopali z nacionalnimi gesli in dokazovali, da češka socialna demokracija ni ne internacionalna in ne češka, temveč dela z raznimi političnimi transakcijami direktno proti interesu češkega razrednega proletarijata. Socialni demokrati so se težko branili, ker niso mogli odvreči dejanskih dokazov v raznih aferah. Radi tega je mnogo prepričanih marksistov - socialdemokratov delavcev iz same jeze nad svojimi voditelji prešlo v skrajno levico med komuniste.

Izgedalo je, da bodejo komunisti na rovaš socialne demokracije dobili v bodoče še večji prirastek, osobito radi tega, ker so češki socialni demokrati v vladi in so eene življenjskim potrebščinam od novega leta sem porastle. Naenkrat pa je prišlo do notranjih sporov v stranki in je bil voditelj praških komunistov poslanec Bubnik razrešen vseh svojih funkcij v stranki. Informirani krogi trdijo, da je Moskva bila tista, ki je povzročila razkol. Moskvi taktika češke komunistične stranke že delj časa ni bila po volji in je zahtevala razredno »akcijo«. Glavni voditelji češke komunistične stranke so se temu protivili in prišlo je do ločitve na dve strani, na desnico, kjer so češki komunisti voditelji in na levico, kjer prevladujejo nemški židovski in madžarski zaupniki - voditelji pod vodstvom Hakena; Moskva je dala stranki pred kratkem 40.000 dolarjev za »akcijo«. Ta se ni izvedla in Moskva nadaljnih obljubljenih 20.000 dolarjev ni več hotela dati. To je bil po poročilih čeških listov glavni vzrok, da je levica nastopala v stranki s terorjem in dobila večino v izvrševalnem odboru.

Akcija se je izvedla pod vodstvom levice v raznih demonstracijah v Pragi, Brnu, Kladnem in ostalih večjih delavskih centrih. V Pragi je prišlo pri demonstracijah do spopada s policijo in prelivanja krvi. — S tem je hotela levica Moskvi dokazati, da je razredno revolucionarna. Te demonstracije starim izkušnim češkim voditeljem komunistov niso bile po volji in prvi se je proti njim postavil priznani organizator in vodja praških komunistov poslanec Bubnik. Novo vodstvo stranke ga je kratkoma postavilo na cesto. Organizirano komunistično delavstvo pa misli drugače in ne pripusti oglaševanja popularnega voditelja Bubnika. Poslanec Bubnik je izstopil iz komunističnega poslanskega kluba, sledil mu je dosedaj tudi nemški komunist poslanec Warmbrunn. Sledilo bo še najbrže več drugih poslancev. Informirani krogi trdijo, da jih izstopi 11 in da si stvorijo poseben nezavisen političen klub.

Glavno vlogo v levici igra ta že imenovani Haken in neki Seidler. O tema dvema se trdi, da sta vse preje, kakor poštena delavska voditelja in osobito glasila socialdemokratov prinašajo o teh dveh razne afere in nečedne stvari.

Češka javnost presoja to borbo iz popolnoma pravih stališč, ako povdarja, da češki proletarijat ne bo pripustil, da bi mu Moskva potom poslanih nemških, židovskih in madžarskih voditeljev diktila razne avanturistične akcije, ki so v bistvu naperjene v prvi vrsti proti interesom češkoslovaškega proletarijata. Jasno je, da stranka s tem bojem ogromno izgubi in to vsled tega, ker ji obračajo hrbet res najbolj zavedni in pošteni marksisti, ki nočejo biti igrača v rokah raznih laži - voditeljev. Za komunistično idejo kot tako in predvsem za Moskvo pomeni ta razkol na Češkem enega najhujših udarcev, ker z razbitjem češkoslovaške komunistične stranke pade ena največjih in najboljših organiziranih strank izven Rusije.

Zveza narodov.

Triintriideseto zasedanje Zveze narodov se odpre dne 9. marca. Dnevni red

obsega 22 točk in je na prvem mestu razprava o ženovskem protokolu. Zasedanje Zveze narodov bo nadalje tudi obravnavalo o vojaški kontroli Zveze narodov v Avstriji, Nemčiji, Bulgariji in Madžarski ter o sprejetju Nemčije v Zvezo narodov. Zasedanju bo predsedoval Chamberlein.

ZENA — MINISTER.

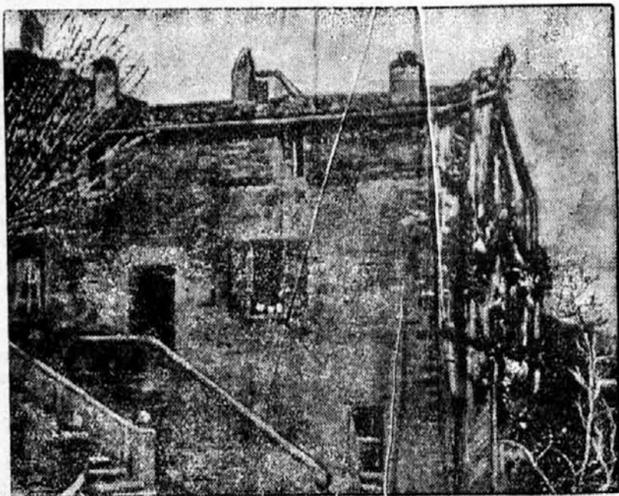
Ni sicer pravi minister s polnim naslovom, pač pa zavzema zelo važno mesto ministrovega namestnika. Madame Marguerite Vogelova je ne-le zelo izobražena v stroki, ki ji je poverjena v ministrstvu javnih del, marveč tudi znamenita krasotica. Vogelova je prva žena v Franciji, ki je postala član vlade.

RUSIJA.

Belgijski senat se je izjavil proti priznanju Sovjetske Rusije. — Predsednik ameriških Združenih držav Coolidge je odločno demental vse vesti o kakem zblizanju Amerike in SSSR. — Novi poveljnik rdeče armade Frunze je predlagal sovjetski vladi, da se število vojske reducira za 50.000 mož. — Rimski poslanik SSSR Jurjejev je izjavil, da se Rusija ne odreče Besarabiji. Sovjetska vlada zahteva plebiscit v Besarabiji. Rumunija, ki je anektirala Besarabijo pa odklanja plebiscit, ker se boji, da ji ne bi ogromna večina naroda izrekla nezaupanje. — V Uralu štrajka nad 100.000 delavcev. — V pokrajinah Ukrajine in severnega Kavkaza preti nevarnost, da izbruhne lakota. Sovjetska vlada je dovolila milijonske kredite za nakup žita.

NEMCIJA.

V nemškem državnem zboru je predmet živahnih razprav afera, ki zadeva odkritja o podeljevanju kreditov veliki poruski industriji. Krediti v znesku 700 milijonov zlatih mark so bili podeljevani neenakomerno in v škodo države. V afero so zapleteni ugledni politiki iz desnice, med njimi tudi minister zunanjih zadev Stressemann in minister financ Schlieben. Vlada se je poizkusila opravičiti z memorandumom, ki ga je izdala v brošuri. Pojasnila vlade pa niso zadovoljiva. — Bivši nemški kronprinč se je udeležil neke športne prireditve v Berlinu, pri kateri so sodelovali sami bivši nemški oficirji. Prireditve je obiskalo nad 5000 ljudi. Kronprinč je bil ob vstopu na prireditveni prostor od množice viharno pozdravljen. V Berlinu torej uspeva monarhistična propaganda. — Francosko-nemški trgovski dogovori so ostali dosedaj brez uspeha in je možnost podana, da se pogajanja sploh prekinjejo. — V pruski skupščini je bila dr. Marxu izrečena nezaupnica s 221 glasovi večine proti 218 glasovom. Dr. Marx je takoj izjavil, da demisijsko nira s celokupno vlado. Proti pruski vladi so glasovali nemški nacionalisti, komunisti in nemška ljudska stranka. Dr. Marxu bo poverjena ponovno sestava vlade. Verjetno je, da bo dr. Marx sestavil uradniški kabinet.

Mussolinijeva rojstna hiša.

Današnji vladar Italije, Benito Mussolini, se je rodil leta 1882. v mali občini Predapio v provinci Forci. Bil je učitelj, pozneje pa urednik lista »Avanti«. Italijanska vlada ga je iz političnih razlogov pregnala, da je moral bežati v tujino. Med vojno pa je zopet stal v vrstah italijanske

armade in bil v bojih proti Avstriji ranjen. Po vojni je organiziral močno, šovinistično nacionalno gardo, fašiste in s pomočjo teh je postal ministriški predsednik in kot tak pravi vladar Italije. Prinašamo sliko skromne hišice, Mussolinijevga rojstnega doma v Predapiu.

ELITNI KINO MATICA LJUBLJANA Kongresni trg

Strokovni vestnik.

Vsem podružnicam NSSZ. Strokovno tajništvo je razposlalo pred dnevi vsem podružnicam okoliščine s prošnjo, da se o njih razpravljajo na odborov seji. Tajništvo poziva zato vse podružnice, da to nemudoma store in potem podajo svoje mnenje tajništvu. Tajništvo poziva vse zamudne podružnice, da čimprej dopsoljejo centralni blagajni mesečne obračune in sezname. So podružnice, ki še za lansko leto niso obračunale, zavedajo se se naj, da to ne kaže radi reda v podružnici. Pošljite torej obračune in sezname točno in redno.

Upravni odbor NSSZ ima svojo prihodnjo sejo v nedeljo 15. marca ob 2. uri popoldne v strokovnem tajništvu. Na tej seji bo glavna točka razprava o glavnem zboru, ki se bo vršil maja meseca na Jesenicah. Podružnice naj razpravljajo o event. predlogih za glavni zbor, katere naj potem predložijo osrednjemu vodstvu, če možno še pred 15. marcem.

Strokovni čevljarski tečaj, ki ga je otvorila NSSZ v Ljubljani in katerega vodi strokovni učitelj br. Karol Majce zelo dobro napreduje. Stalnih obiskovalcev ima letošnji tečaj okoli trideset. Ker pa se dnevno prijavljajo novi učenci, se bo otvoril še en tečaj. Ravno tak tečaj otvori tudi podružnica NSSZ in »Bratstvo« v Zagorju. S takimi tečaji dokazuje NSSZ, da umeva potrebo po strokovni izobrazbi posameznih strok in jim jo zato nudi. S tem tudi resno udeležuje svoj program.

Trbovlje. Podružnica NSSZ sklicuje za v nedeljo 8. marca ob pol 3. uri popoldne plenarno sejo v društvene prostore gostilne Pravič. K tej seji so vabljeni vsi člani podružnice. Na seji poročata strokovni tajnik br. Kravos iz Ljubljane. Vabimo vse člane, da se te važne seje točno in polnoštevilno udeležijo.

St. Pavel. Iz našega kraja se nismo že dolgo oglašili. A kaj hočemo, ko pa pri nas vse poteka po navadi. Podružnica NSSZ bo vpeljala redne članske sestanke, ki bodo večkrat združeni z predavanjem. Tak sestanek bomo imeli prve dni marca in bo na istem predaval strokovni tajnik br. Kravos iz Ljubljane. Dan in uro sestanka objavimo v prihodnji »Novi Pravič«. Ze vnaprej pa vabimo vse članstvo, da se tega sestanka sigurno udeležijo.

Kranj. V tukajšnji predilnici, kakor tudi v drugih obratih je opažati v zadnjem času veliko zanimanje za Narodno socialno strokovno organizacijo. Zato so se že podvzeli koraki, da se ta prepotrebna organizacija tudi pri nas osnuje. Ze prvi koraki kažejo, da je za NSSZ veliko razumevanje. V kratkem priredi NSSZ strokovni sestanek, na katerem se bo razjasnil delavstvu pomen strokovne organizacije in ustroj NSSZ. S tem bo tukajšnjemu delavstvu mnogo ustreženo, ker bo prišlo do svoje prave zaščitnice.

Sestanek delavstva Strojnih tovarn in livarn se je vršil v nedeljo 22. t. m. dopoldne v restavraciji »Zlatorog«. Sestanku, ki so ga sklicali obratni zaupniki, je predsedoval g. Ropret, ki je pojasnil namen sestanka. Na to je poročal o stanju delavstva pri Strojnih tovarnah strokovni tajnik gosp. Golmajer, ki je pozival delavstvo, da se oklene strokovne organizacije. Za njim je povdarjal važnost strokovnega organiziranja strokovni tajnik br. Kravos, ki je tudi pozival k vstopu v strokovne organizacije. Govorili so še br. Zorž, g. Selan in Seme. Na kar je podal še splošno sliko delavskega pokreta g. Golmajer in s tem zaključil nadvse dobro uspeši sestanek. Delavstvo Strojnih tovarn in livarn, ki dela pod zelo mizernimi pogoji, je po večini neorganizirano. Pozivljamo ga zato, da se organizira v Narodno socialno strokovno organizacijo, ki edina pravilno zastopa interese delavstva. Širite naš krog in pomnožite bojno armado delovnega ljudstva.

Strokovno tajništvo NSSZ ima svoj lokal v Narodnem domu, I. nadstropje, desno in posluje vsak dan od pol 9. do 12. in od pol 3. do 6. ure zvečer. Tamkaj dobe člani potrebne informacije, tudi se delavstvo izvršujejo potrebne vloge in intervencije. Tajništvo daje nasvete tudi nečlanom, toda le v strokovnih zadevah.

Podružnica NSSZ v Ljubljani sporoča vsem ljubljanskim članom, da bo odslej naprej redno vsako nedeljo od 10. ure naprej sprejemal v strokovnem tajništvu v Narodnem domu podružnični blagajnik članarino. Vsi člani so naprošeni, da samo v tem času podružničnemu blagajniku vplačujejo prispevke. Vsi posli, ki jih je doslej za Ljubljano vodilo strokovno tajništvo, je prevzela ljubljanska podružnica. Toliko v vednost ljubljanskim članom.

Originalne potrebščine za **OPALOGRAF** (Preservat in Fixat) dobiš samo pri **Lud. Baraga**, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6., I. nadstr., vrata št. 10.

kor poročajo iz Sullivana, velika rudniška nesreča. V sled plinov, ki so se vžgali v podzemskih rovih je nastala silovita eksplozija, ki jo rudarji imenujejo »schlagende Wetter«. Pri tem je bilo krog 150 rudarjev zasutih. Veliko so jih rešili, dosti je mrtvih, dosti se jih bori s smrtjo vsled zastrupljenja s plini. Ker so v ameriških rovih zaposleni v veliki večini tamkajšnji Slovenci, je verjetno, da se je ponesrečilo tudi nekaj naših rojakov.

— **Svinjsko meso na Dunaju** je cenejše kakor govedina. To pa vsled velike množice inozemskih prešičev iz Poljske in Rusije. — Sploh so življenske potrebščine v Avstriji, zlasti pa na Dunaju sorazmerno veliko cenejše, kakor pri nas. Poleg tega so tudi plače delavstva in uradništva boljše in primernejše urejene. Zato pa je tudi zadovoljstvo pri teh slojih tam že zelo napredovalo. — In pri nas — vedno slabše!

— **Jajca.** — Prihaja sezija jajc. Pa vendar so jajca razmeroma draga in niti ne kaže, da bi postala cenejša. Prekupci na Hrvaškem plačujejo kmetu jajca po 85 do 95 par. Ta cena bo v najboljšem slučaju ostala, akoravno bo blaga več na razpolago, kajti povečeval se bo potem izvoz jajc. — Možnost za padec cen bi bila edino v tem, ako bi nastala konkurenca pri eksportu od strani drugih držav. Kakor se čuje so dobili na Dunaj jajca sedaj iz Turčije po konkurenčni ceni.

— **Kako postopajo Francozi** z inozemci. Kakor povsod na celem svetu, imajo tudi v Franciji klub brezposelnosti zaposlenih veliko inozemskih delavcev. Sedaj bodo uvedli za inozemske delavce nov davek, ki bo znašal 7 odstotkov od zaslužka. — Namenov je pri tej stvari več: S tem hočejo nekaj delavcev odpraviti na lep način iz države, hočejo tem delavcem zagurati tudi zavarovanja za brezposelnost in obolost, pa tudi nekoliko zamašiti usta domačim »godrnjačem«. — To bi ne bilo napačno tudi pri nas, vendar bi morali ob-

davčiti še posebej ona podjetja, ki imajo inozemske delavce v službi.

— **Za vzor** si naj naša država vzame Čehoslovaško, kjer rešujejo stanovanjsko vprašanje na ta način, da bo vojašnice zidala država sama; sedanje po večini mestne (občinske) vojašnice pa postanejo na ta način proste. Tam bodo nastanili državne urade, ki so sedaj v stanovanjskih hišah. — Tudi pri nas bi ne bila odveč taka odredba.

— **Imenovanje.** — Za direktorja direktorije pošte in telegrafa v Ljubljani je imenovan g. Alojzij Gregorič, ki je bil doslej pomočnik in namestnik direktorjev. Njegovo mesto pa je poverjeno gospodu inž. Marjanu Osani. — Kakor smo informirani, sta oba gospoda znana kot objektivna, nepristranska in vestna uradnika. Uradništvo si lahko čestita, ker je s tem dobilo pravične predstojnike.

— **Državne tvornice.** V Smederevu se gradi tvornica za vagoni, ki bo tekom letošnjega leta zgotovljena. Tam bo dobilo dela okrog 2000 delavcev, ki bodo na leto zgradili dokaj novih voz in izvršili vse poprave. — Prav tako namerava država zgraditi veliko moderno tovarno za orožje. Ta stvar še ni končno odločena, ker se bje za kulisami velik in interesanten boj.

— **Razpis službe.** — Pri okrožnem sodišču v Mariboru se odda mesto poduradnika. Prošnje morajo biti vložene do 31. marca t. l. — Natančnejši podatki so razvidni iz »Uradnega lista« št. 18 oz. 19.

— **Zvišanje voznih cen drž. železnice** na Češkem. Za potnike in prtljago so na čeških državnih železnicah s 1. februarjem zvišali za circa 10 odstotkov vozne tarife.

— **Izkaz zgubljenih in najdenih stvari.** Policijsko ravnanje objavlja v štev. 19 »Uradnega lista« prijavo o zgubljenih in najdenih stvareh v času od 1. do 15. februarja t. l. Prizadete opozarjamo na ta razpis v »Uradnem listu«.

R. Badjurov „Smučar“ in slov. grafična obrt.

Slovenska grafična obrt, ki je nekdanje močno zaostajala za obrtjo v ostalih bivših avstrijskih kronovinah, se je od prevrata sem močno razmahnila. S tem razvojem je slovenska grafična obrt dosegla najmanj zmožnost producirati izdelke, ki v ničemer ne zaostajajo za izdelki katerekoli inozemske grafične obrti. Temu so dokaz izdelki, ki so se v zadnjih letih pojavili na našem književnem trgu, in ki so večinoma delo slovenskih tiskarn. To dejstvo mora biti razveseljivo posebno za nacionalnega človeka zlasti še, ker nas tudi tujina sodi po opremi grafičnih izdelkov, kajti zunanost grafičnih izdelkov je merilo kulturnosti naroda.

Velike važnosti zunanosti tiska se je zavedalo tudi naše grafično podjetništvo, ki se je skupaj s svojim delavstvom požrtvovalno trudilo, da dvigne obrt in ji najde novih sredstev in možnosti za nadaljni razvoj. Da omenimo samo grafično šolo, ki se je ustanovila lansko leto v Ljubljani, po velikem trudu in zgolj na stroške grafičnega podjetništva in delavstva in z namenom, da se usposobi prevorstno delavstvo, ki je prvi pogoj za ustvarjanje vzornih grafičnih izdelkov.

Pričakovati bi bilo, da bi trud in stremeljenja za razvojem domače grafične obrti podprla vsa slovenska javnost. Temu pa ni tako. Gotova založništva in tudi gotovi pisci gredo preko vseh nacionalnih in drugih ozirnih in pošiljajo svoja naročila v — Nemško Avstrijo. In to kljub temu, da domače delavstvo tava brezposelno po ulicah in grozi podjetjem zaradi pomanjkanja posla polomi, ki more prinesiti posledice tudi kulturnemu razvoju in kljub temu, da more vsa ta dela in za isto ceno izvršiti domača graf. obrt. More se misliti, da je le osebna kaprica ali pa skriti interes kriv, da se taka dela odnaša v tujino. In vsi ti izdelki so brez označbe tiskarne, ki jih je življela, kljub zakonskim predpisom, ki to

izrečno zahtevajo. Neumljivo je, da se tako ignoriranje zakona v takih slučajih tolerira, medtem ko se vsako slov. podjetje, ki je slučajno pomotoma izostavilo na manjši tiskovini označbo firme, najstrožje kaznuje. Tudi v tem pogledu naj vlada za vse enaka pravica.

Eden izmed tistih grafičnih izdelkov, ki nikakor ni mogel najti poti v domače podjetje, je tudi R. Badjurov »Smučar«. Knjiga, ki ima skozinskoz naroden značaj, ki je namenjena slovenskim športnikom, idealistom, narodnim društvom itd., je romala v tujino, da jo izdelajo tuje roke, čeprav domače delavstvo nima dela in gladuje in čeprav domača podjetja pod pritiskom razmer komaj še životarijo. Na vse to se založništvo ni oziralo in ravno pisec R. Badjura ima nesrečo, da je že druga njegova knjiga izdelana v — Nemški Avstriji. (Za »Vodičem« še »Smučar«.) Nad tem početjem je treba enkrat za vselej energično protestirati in če ne bo to pomagalo, bojkotirati take izdelke.

Oprema in tehnična izvedba »Smučarja« ni nikakoli posebnost, ki bi ji domača grafična obrt ne bila kos, zlasti če omenimo, da je naslovno stran in skice izvršil Slovenec stavec g. J. Vokač. Torej nikakega tehničnega vzroka, da je delo odšlo v Nemško Avstrijo. Skoraj gotovo je bil temu vzrok neutemeljen strah, da bi bilo delo v Sloveniji par dinarjev dražje. To je pa tako malenkosten povod, da bi, četudi bi bil resničen, domoljubnega človeka nikakor ne privedel do tega, da bi s svojimi deli zalagal tujino, domača obrt se pa zaradi pomanjkanja dela nahaja v krizi.

Treba je tudi v tem pogledu večje obzirnosti in pazljivosti, če se hoče, da se kdaj tudi Jugoslavija gospodarsko osamosvoji. Le s skupnim delom in požrtvovalnostjo vseh onih, ki lahko pripomorejo, se bo to doseglo. **Knito.**

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

»Gospod, milostljivi gospod, kaj se je zgodilo?«

»Pusti — me — samega, pozneje — pridil zopet!« de William počasi, v presledkih, in zapovedujoče pokaže z roko proti vratom.

Jim odide iz sobe ter ostane pred vrati, odločen, da za slučaj potrebe priskoči strogemu zapovedniku na pomoč.

William drži fotografijo v levici.

»Peklenska sleparija, slika strašnega varanja — proč s tako, zgini mi izpred oči!«

Bele pene se mu pojavijo okrog ust, ko ogleduje sliko, oči se mu grozno svetijo. Na sliki vidi prazno golo steno, na tleh pa borno ležišče iz slame, poleg ležišča pa stoji priprosta mizica. V steni je pritrjena železna veriga, na njej pa priklenjena krasna deklica, ki sedi z izrazom najhujšega obupa na svoji borni postelji.

»Ellen, — to je Ellen!« kriči William v divjem obupu, »moja sladka, ljubljena Ellen, priklenjena kot največja hudočelca,

oh, nesramno, nečuvno — oh, Ellen, moja Ellen!«

Jim, stoječ pred vrati, sliši vsako besedo svojega zapovednika, skoro groza ga je strašne besnosti zagonetnega moža. — William še vedno štrli na usodepolno sliko. Brez dvoma — nesrečnica, katero predstavlja slika, je Ellen. V takem brlogu se nahaja njegova zaročenka in on — ne more k njej, je ne more rešiti. — Mehanično vzame v roke pismo, napisano po ženski roki, ter prične čitati:

Možu s krinko!

V prigribu Vam pošiljam najnovjšo sliko Vaše ljubke neveste, gospodične Ellene Morris. Kot boste iz slike povzeli, se mlada dama nahaja v ne ravno zavirljivem položaju, in tudi njena prehrana je vse preje kot dobra. Za hrano dobiva isto kot revni prebivalci v Whitechaplu ter jo morete videti — četudi ne povsem jasno — na levi strani fotografije, krompir v obličah in

Prporočamo trdko

Josip Petelinca

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup

nogavic, žepnih robcev, brisalk, kloba, belega in rujavega platna, šifona, kravat, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solingen škarij za prikrivanje in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

čista voda. Priprosta, a zdrava hrana, ali niste tudi Vi, spoštovani gospod, istega naziranja? Vaša Ellen je seta; v mojih rokah ter si Vas bom usojata čisto obvestiti, kako se goji Vaši ljubki zaročenki. X.

Pismo je sicer brez podpisa, nedvomno pa je za Williama, da ga je napisala ženska roka.

»Jim,« zavpije William naenkrat s strašnim glasom, »Jim!«

Jim stopi takoj v sobo, pa kako se prestraši, ko zagleda svojega zapovednika, ki je bolj podoben pošasti kot človeku.

»Kdo je prinesel pismo?« zagrumi strašni glas Williama.

»Neka deklica — dozletno — služkinja.«

»Desettisoč funtov nagrade tistemu, ki prime donasalko, kadar prinese pismo. Odvedite jo na vlačilec ter me takoj obvestite!«

»Se bo izvršilo po vašem ukazu, gospod!« odvrne Jim ter odide.

Še nikdar ni bil William ob izbruhih svoje strastne narave tako divje besen kot sedaj. Odhajajoči Jim še sliši uničujoč uari- rec njegove jecklene pesti, s katero je udaril po mizi s tako silo, da se je razklala in padla na tla kot poleno, če ga razcepis s sekuro.

»Ellen, moja Ellen, oh, kje si, moja dragica, da te morem rešiti in tvoje mučitelje kaznovati z najstrašnejšimi mukami,« zdihuje William v svojem obupu.

Toda zaman, od nikoder ni odgovora na njegovo vprašanje.

»Priklenili so jo kot največjega hudočelca. Ljubko, sladko bitje v rokah samih vragov in jaz — brez moči, da bi ji pomagal!«

Mimogrede se ozre na pismo.

»Ženska je pisala, ne ženska, — furija, zver v človeški podobi. Kajti le stekla zver si more drzniti, mojo Elleno, to ljubko, nedolžno dete na tak grozen način mučiti in trpinčiti!«

William sedaj naravnost besni in gorje tistemu, ki bi mu sedaj padel v roke, zdrobi bi ga v svoji besnosti. In to stanje traja več ur. Le en pogled na usodepolno sliko zadošča, da izbruhne besnost znova z vso silo na dan. Šele, ko se prične mračiti, se nekoliko umiri. Ogrne se s plaščem in naglo odide v smer, kjer se nahaja vlačilec. Jim se do tedaj še ni vrnil in v svoji nestrpnosti ne more še dalje čakati nanj. Kmalu dospje na cilj svojega pota. Na vlačilcu naleti na Jima, ki sedi sam v kajuti. V kratkih besedah javi svojem zapovedniku, da se doslej še nobeden od ljudi ni vrnil, katere je poslal poizvedovati.

V svoji brezmejni razburjenosti hoče strašni mož že zopet pričeti besneti, kar je slišati bližajoče se korake. Poizvedovalci so se vrnil, toda z nezadovoljivimi poročili. V Hydeparku ni nikdo videl Ellene. Kdo naj se pa tudi spominja lepe mlade deklice, ker jih je tamkaj vedno mnogo, in plavalase lepote niso nikakoli redkost v Londonu. Williamova nestrpnost narašča; dvoje poizvedovalcev se še ni vrnilo. V ta dva, najbolj spretna, stavi svoje zadnje nade. Vrnivše zopet odpošlje, da znova prično s poizvedovanjem ter jim zviša nagrade, dasi ne dvomi o njihovi udanosti in požrtvovalnosti.

Zopet se vrne eden, ki pa tudi ne prinese nobenih vesti. Tudi ta takoj odide. Sedaj se ima vrniti še eden. Pozna ura je že; William se hoče obupan že vrniti v svojo hišo, tedaj pa je slišati odmev moških korakov. Bill stopi v kajuto. William mu že iz obraza čita, da mu prinaša važne vesti. Se predno pa ga more vprašati po uspehu njegovega poizvedovanja, zavpije Jim na glas:

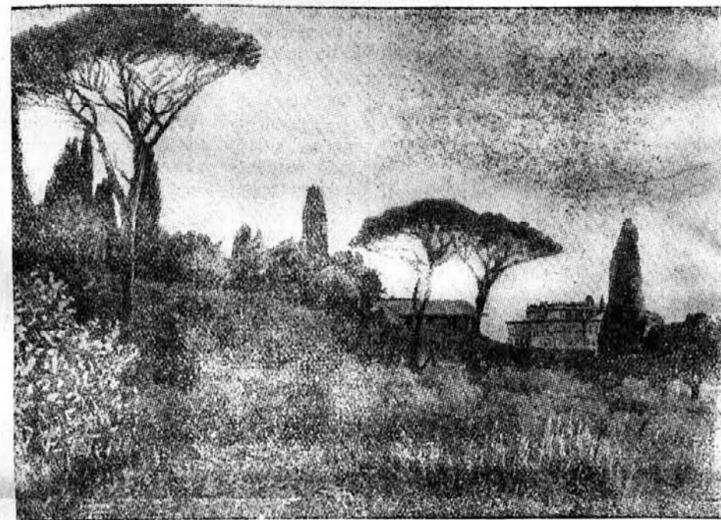
»Hej, Bill, kaj pa imaš na suknji?«

Po teh besedah se obrne Bill proti luči ter z začudenjem zapazi, da ima na suknji pritrjeno pismo. Naglo odpre Jim pismo, ki nosi naslov: »Možu z žensko roko, ter ga moleč izroči svojem zapovedniku; v sluttuji, kaj ima slediti, stopi Jim s strahom k vratom, s sabo pa potegne tudi Billa.

(Dajle prih.)

Pozor, krojač, šivilja, našvilja!

Kaj ti koristi kroj brez pouka? Z natančnim poukom, preizkušene po vsakem modelu ga dobiš na željo ekspresno po pošti v KROJNI SOLI, koncesionirani od ministrstva za trgovino in obrt. Ljubljana, Židovska ul. 5. Vsak mesec tečaj za krojače, šivilje in našvilje.

Dar pisatelju D' Annunziju.

Ime italijanskega pisatelja D' Annunzia je znano. Ne le iz literature, marveč tudi iz političnih dogodkov zadnjih let. Med vojno je vodil letalsko eskadrilo, ki je priletela celo nad Dunaj ter povzročila tam veliko paniko. Po vojni je D' Annunzio zbral vojsko dobrovoljcev ter z njimi zasedel Reko, za katero se je takrat bila diplomatska bitka med Italijo in našo državo ter je napravil iz Reke nekako samostojno državo. Pa vsi ti dogodki so nam Slovincem še v dobrem spominu.

Sedaj se je D' Annunzio poslovil iz političnega, kakor tudi literarnega življenja. Italijanska vlada mu je izrazila svojo hvaležnost s častnim darilom. D' Annunzio sicer ni bil v takih gmotnih razmerah, kakor so naši literati, kadar odhajajo iz javnega življenja v pokoj. Razpolagal je s precejšnjim premoženjem. Zato pa tudi dar Italije ni bil miloščina, kakoršna se običajno da starim in oslabilim pisateljem. Ta dar je obstojal v sili, pravzaprav palači nazvani Falconieri, vredi prekrasne krajine v bližini Rima. Da darilo ni bilo malenkostno, dokazujeta obe zgornji sliki.

Tako je nagradila Italija D' Annunzia — skoro gotovo ne toliko kot pesnika, kakor pa kot držnega politika, ki ji je pomagal zaslužiti našo Reko.

Gospodarstvo.

Koliko je vreden dinar?

	Ta teden	Prejšnji teden
100 švic. frankov stane	1194.—	1181.—
100 franc. frankov »	325 —	324 —
100 laških lir »	251.65	252.—
100 čeških kron »	183.50	181.70
100 avst. kron »	0.087	0.086
100 ogrskih kron »	0.086	0.085
100 bolg. levov »	45.103	44.58
100 dolarjev »	6174.—	6100.—
100 angl. funtov »	29590.—	29250.—

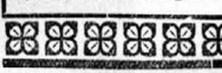
Curiška borza,

	25. febr.	18. febr.
100 dinarjev je stalo	840	850
100 franc. frankov »	27.05	27.50
100 laških lir »	21.05	21.37
100 čeških kron »	15.40	15.45
100 avst. kron »	0.00733	0.0073
100 ogrskih kron »	0.0072	0.0072
100 bolg. levov »	3.775	3.775
100 dolarjev »	520.30	519.60
100 angl. funtov »	2173.—	2478.—

Ogovorni urednik: **Franjo Rupnik**. Tiska tiskarna M. Hrovatin v Ljubljani. Izdaja konzorej »Nove Pravde«.

Glasbene instrumente in potrebščine

kupite najbolje in najceneje pri M. MUŠIČ, Ljubljana, Šelenburgova 6

Vse pisalne, risalne in šolske potreščine dobite najceneje v papirni trgovini

Miroslav Bivic
Ljubljana
Sv. Petra cesta 29.

Lastna knjigovoznica.

Velika zaloga šolskih zvezkov, map, in blokov.

Velik izbor učnih pripomočkov.

Velik izbor učnih pripomočkov.

Najboljši šivalni stroji

so edino **Josip Petelinca** znamke

„Gritzner“ in „Adler“

Večletno jamstvo.

Delavnica za popravilo strojev.

Pouk v vezenju brezplačen.

Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za vodo.